

A zöld lomb fővárosunk életében *)

Irta Kaán Károly.

16

Mulasztások a múltban.

Budapest lakosságának jelentékeny része a közelmúltban még jobban kedvelte a kényelemmel berendezett kávéházak füstös helyiségeit, mint a környéke bájosan kedves tájait, azok üde levegőjét.

Nem nagyon érdekelte a zöld lomb, az erdő, de még a park sem! Legfeljebb és különös kivételképen az a része az effélének, ahol kávéházra vagy vendéglőre talált.

Való tény, hogy amint a hazai városok legtöbbje, úgy eddig a főváros sem méltatta eléggé a közeli erdőknek, parkoknak és fasoroknak, többek között a közegészségre is fölötté fontos szerepét. Nem tulajdonított különösebb jelentőséget az efféléknek!

Nem üzött például a főváros soha erdőbirtokpolitikát. Nem törekedett a határát övező erdők, erdőföldek és kopárok megszerzésére! Pedig vételekkel és cserékkel igen előnyösen kiegészíthette volna erdőterületeit. Megszerezhetette volna ugyszólván a budai részt övező egész hegyvidéket; és a pesti oldalon is biztosíthatott volna annak idején elég homoki területet erdők telepítéséhez.

Mindezzel bizonyára nagyban javította volna a főváros és annak főleg pesti része közegészségi viszonyait!

Erdőt szaporító több évtizedes tevékenysége valóban alig állt másból, mint az u. n. „kamaraerdő“-nek a kincstártól való könnyű megszerzéséből, egy-két kisebb vételből és a birtokában levő kopár terület befásításából. Pedig a fővárosi erdőbirtok annyira kívánatos gyarapításához kedvező alkalmak kínálkoztak a múltban és itt-ott felmerültek az utóbbi időben is; amelyeket elszalasztani valóban nem lett volna szabad! Mert éppen a székesfőváros lakosságának közegészségi érdekei tolják különös

*) Töredékes részlet szerzőnek „Erdők, parkok, fasorok a közegészség szolgálatában“ című és a közegészségügyi és társadalompolitikai országos értekezleten 1926 október 29-én előadott tanulmányából.

előtérbe az erdőnek az ilyen célok szolgálatában érvényesülő nagy jelentőségét!

Sajnos, a főváros annak idején még arra sem törekedett, hogy a beépítésre szánt területeket, különösen a pesti oldalak megfelelő arányú erdőpásztákkal övezze és védje a környék porával való elárasztástól.

A Bécs városa „Wald- und Wiesengürtel“-jét bizonyára valamely felszólamlásra utánozni kívánó egykori itteni tevékenység, a „tessék-lássék“ jellegét viseli magán és a vázolt érdekek szolgálatában számottevő jelentősége sincs! Pedig még kellő időben és több évtizeddel a bécsi akció előtt nem kisebb ember, mint gróf Széchenyi István figyelmeztette milderre a fővárost!

„Pestnek gyökeresebb csinosítása végett — így ír Széchenyi — az egész vidéket kell tekintetbe venni! Ha nagy szelek fúrnak, ki nem vette észre a budai fokokról azon porfelhőket, melyek szinte a Tisza vidékéről látszanak hozni hirtl...“

„... Szükségsé mindenek előtt, hogy a városnak akárminemű földjei fákkal állítassanak be; s ne fasorokkal, hanem ugyszólván „erdőkkel“! Ez által kirekesztetik némileg az idegen por; ami által majd könnyebben bírhatunk saját városi porunkkal.“

Rövid pár sorba foglalt milyen széleskörű koncepció! Milyen okos átlátása egy fejlődő város ezirányú feladatainak.

De nem szivelték meg! Amint nem találtak méltó és megfelelő felkarolásra Széchenyi parkalapító törekvései sem!

Pedig Széchenyi István gróf idejében még kevés parkja volt a főváros pesti részének. A Városliget, az Orczy-, a Feste-tich-park és a Margitsziget.

És ezek közül is a három utóbbi akkor magántulajdon!

Sajnos, hogy egészen a világháború kitöréséig a bámulatos gyorsasággal, kevés tervszerűség és koncepció mellett kifejlett fővárosunknak az intézői azóta sem igen gondoltak újabb parkok létesítésére! Azzal sem sokat törődtek, hogy fasorok boldogulásához is alkalmas elég széles utcák alakuljanak ki.